

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра політичних наук і права

Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Шифр освітньої компоненти за ОП
052	«Політологія» ОНП «Політологія»	ВК

«Затверджую»

Завідувач кафедри

/Євген ПЕРЕГУДА/

Розробник силябусу

/Федір СЕМЕНЧЕНКО/

СИЛАБУС

ВК Політичні інститути та процеси

1) Статус освітньої компоненти: (обов'язкова чи вибіркова) вибіркова

2) Контактні дані викладача: (зазначається посада, вчений ступінь, ПІБ викладача, корпоративна адреса електронної пошти, телефон, посилання на сторінку викладача на сайті КНУБА)

Д.п.н. проф., Семенченко Федір Григорович

Ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА

Профіль на сайті КНУБА: <http://surl.li/lzwaur>

Контакти: (096)332-71-32; E-mail: semenchenko_fh@knuba.edu.ua

3) Пререквізити (дисципліни-попередники, які необхідно вивчити, щоб слухати цей курс): «Історія філософії та філософської думки», «Іноземна мова», «Академічна доброчесність та академічне письмо», «Організація наукової діяльності та інформаційні технології»

4) Коротка анотація дисципліни

Мета курсу полягає в оволодінні складовими сучасного інструментарію політичної науки, сучасними теоріями становлення та функціонування політичних інститутів суспільства та закономірностей протікання політичних процесів, знаннями щодо особливостей розвитку ключових політичних інститутів, формуванні вмінь щодо вимірювання та оцінки їх функціонування та розвитку.

5) Структура курсу:

Загальна кількість кредитів ECTS	5
Сума годин:	150
Вид індивідуального завдання	Реферат
Форма контролю	залік

6) Зміст курсу:

Тематика лекцій та практичних занять:

Модуль I. Теоретико-методологічні засади вивчення політичних інститутів та процесів

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади дослідження політичних інститутів та процесів

Тема 1. Теоретичні засади вивчення політичних інститутів та політичних процесів (Л 4 год., ПЗ 6 год.)

Тема 2. Поняття політичного інституту та політичного процесу. (Л 4 год., ПЗ 4 год.)

Модуль II. Організаційний та процесуальний виміри політичної системи

Змістовий модуль 2. Держава та недержавні політичні інститути

Тема 3. Держава як основний інститут політичної системи. (Л 4 год., ПЗ 4 год.)

Тема 4. Недержавні політичні інституції. (Л 2 год., ПЗ 4 год.)

Змістовий модуль 3. Процесуальний та комунікативний вимір політичної системи

Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Шифр освітньої компоненти за ОП
052	«Політологія» ОНП «Політологія»	ВК

Тема 5. Публічна політика та державне урядування. (Л 2 год., ПЗ 4 год.)

Тема 6. Інститути прямої демократії. (Л 2 год., ПЗ 2 год.)

Модуль III. Інститути та процеси у сфері просторової політики

Змістовий модуль 4. Управління просторовим розвитком суспільства

Тема 7. Інститути та процеси у сфері регіонального та місцевого управління. (Л 4 год., ПЗ 4 год.)

Індивідуальне завдання:

Політичний інститут як нормативний порядок: функції, організаційна, статусно-рольова структура, типологія.

Формальні та неформальні політичні інститути.

Інституційна криза: прояви, причини, шляхи подолання.

Політична інституціоналізація та деінституціоналізація: причини, сутність, етапи, сценарії.

Неоінституціоналізм: становлення, характеристика, основні напрями.

Історичний інституціоналізм.

Інституціоналізм раціонального вибору.

Сучасні тенденції розвитку держави як політичного інституту.

Інституційні передумови ефективності державного управління.

Форми державного правління.

Поняття та інституційні виміри політичних режимів.

Правові та політичні засади інституту глави держави в Україні.

Внутрішня структура інституту виконавчої влади України.

Конституційно-правові засади інституту парламентаризму в Україні.

Структура інституту парламентаризму в Україні.

Групи інтересів в політиці.

Патрон-клієнтельний характер української політики.

Типологія інституцій громадянського суспільства.

Громадянське суспільство – спонтанність чи зманіпульованість зв'язків?

Політична партія як політичний інститут.

Інститут виборів: функції, нормативно-правове регулювання, типологія, стадії виборчого процесу.

Політична відповідальність органів державної влади, місцевого самоврядування та недержавних інституцій.

Інститут регіонального управління в Україні.

Поняття та форми державного устрою.

Інституційний вимір місцевого самоврядування в Україні.

Централізація та децентралізація як інституційні механізми вдосконалення регіональної політики.

Інститути електронного врядування.

Теоретичні підходи до аналізу політичних відносин, політичних інститутів і політичних процесів.

Розвиток партійної системи України: тенденції та суперечності.

Механізм взаємодії груп тиску з органами державної влади.

Стабільність та нестабільність політичних інститутів: теоретичні підходи до визначення; параметри.

Політичний конфлікт: сутність та особливості вияву, протікання, можливості розв'язання.

Основні види конфліктів: проблеми класифікації.

Тероризм як тип політичної поведінки. Політичний екстремізм.

Націоналізм – сутність та роль в політичних процесах і відносинах.

Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Шифр освітньої компоненти за ОП
052	«Політологія» ОНП «Політологія»	ВК

Правові основи взаємодії інститутів держави та церкви. Церква як суб'єкт політичних стосунків.

Роль засобів масової комунікації в політичному процесі: основні теоретичні підходи. «Інформаційні війни»: учасники, цілі, технології.

Політична система модерністського типу (аналіз концепцій А. Турена та М. Крозьє).

Ідея політичної структуризації у працях Е. Гідденса.

Системна модель як породження концептуальних соціальних змін у працях П. Штомки.

Спростування «історіцизму»: К. Поппер.

Інтерпретація політичного процесу у працях А. Бентлі та В. Парето.

Політичні інститути в концепції М. Дюверже.

Зміна політичного режиму та її вплив на зміну соціальної структури суспільства.

Соціальна політика як фактор взаємодії державних інститутів та соціальних груп.

Взаємовплив політичних інститутів та суспільної модернізації.

Дослідження трансформаційних процесів у країнах світу.

Порівняльна характеристика політичних інститутів та процесів країн світу.

Політичний менеджмент в суспільствах перехідного типу.

Аспірант може запропонувати власну тему індивідуального завдання, пов'язану з проблематикою його дисертаційної роботи. В цьому випадку тема повинна бути узгоджена з викладачем дисципліни.

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 18-24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення семестру. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 1 тиждень до закінчення семестру. Викладач має право вимагати доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає вимогам.

7) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2646>